

Opis źródła:

Przemówienie księżniczki Elżbiety (przyszłej królowej Elżbiety II) do dzieci z 13 października 1940 roku to pierwsze wystąpienie radiowe córki Jerzego VI, króla Wielkiej Brytanii. Księżniczka miała wówczas 14 lat. Powstało ono za namową Winstona Churchilla i zostało nadane w programie BBC's Children's Hour, który był adresowany do dzieci i młodzieży całego Imperium Brytyjskiego.

Miejsce wydania:

<http://muzeumprzemowien.pl/#/entry/YbpXzRAAAB8Aq4Mm>

https://www.youtube.com/watch?v=VJI9LPFQth4&ab_channel=TheRoyalFamily

Miejsce przechowywania źródła:

Oryginał nagrania znajduje się w archiwum BBC w Londynie.

Tekst źródła.:

Życząc wam wszystkim dobrego wieczoru, mam wrażenie, że mówię do przyjaciół i towarzyszy, którzy dzielili z moją siostrą i ze mną wiele szczęśliwych dziecięcych chwil. Tysiące z was musiało opuścić swoje domy i rozdzielić się ze swoimi rodzicami. Moja siostra Małgorzata Róża i ja współczujemy wam, bo wiemy z własnego doświadczenia, co to znaczy być daleko od tych, których najbardziej kochamy. Do was, którzy zamieszkaliście w nowych miejscach, kierujemy słowa prawdziwej sympatii i dziękujemy miłym ludziom, którzy przyjęli was w swoich domach na wsi. My, dzieci, które zostały w domach, myślimy ciągle o naszych przyjaciółach i bliskich, którzy popłynęli za morze – którzy przebyli tysiące mil, aby na czas wojny znaleźć dom i życzliwą gościnę w Kanadzie, Australii, Nowej Zelandii, Południowej Afryce i Stanach Zjednoczonych Ameryki.

Moja siostra i ja wiemy całkiem sporo o tych krajach. Nasi rodzice często opowiadali nam o swoich wizytach w różnych częściach świata. Możemy sobie zatem wyobrazić, jak wam się tam żyje, i pomyśleć o wszystkich nowych widokach, jakie zapewne oglądacie, i przygodach, które przeżywacie.

Ale jestem pewna, że wy też często myślicie o Starym Kraju. Wiem, że nas nie zapomnicie. My nie zapominamy o was, dlatego właśnie, w imieniu wszystkich dzieci, które zostały w domach, przesyłamy wam nasze uściski i najlepsze życzenia, dla was, a także dla waszych

gospodarzy. Zanim skończę, mogę wam śmiało powiedzieć, że my, dzieci, które zostały w domu, jesteście dobrej myśli i nie tracimy odwagi. Robimy co w naszej mocy, żeby pomóc naszym dzielnym marynarzom, żołnierzom i lotnikom, i staramy się znosić niebezpieczeństwa i smutek wojny, które przypadły nam w udziale.

Wiemy, każdy z nas, że ostatecznie wszystko dobrze się skończy, bo Bóg będzie nad nami czuwał i da nam zwycięstwo i pokój. A kiedy nastanie pokój, pamiętajcie, że naszym zadaniem, tych którzy dziś są dziećmi, będzie sprawić, żeby świat jutra był lepszym i szczęśliwszym miejscem.

Moja siostra jest przy mnie i chcemy wam obie powiedzieć dobranoc.

Chodź, Małgorzato!

Dobranoc i powodzenia dla was wszystkich!

Słowniczek pojęć:

Księżniczka Elżbieta – Przyszła królowa Elżbieta II (ur. 21 kwietnia 1926, zm. 8 września 2022) – królowa Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z dynastii Windsorów od 6 lutego 1952 do 8 września 2022. Patrz:

https://pl.wikipedia.org/wiki/El%C5%BCbieta_II

Małgorzata Róża - Księżniczka Małgorzata, hrabina Snowdon (ur. 21 sierpnia 1930, zm. 9 lutego 2002) – siostra królowej Elżbiety II, młodsza o 4 lata od królowej.

Wychowywała się razem z siostrą na dworze królewskim, potem rezydowała w Pałacu Kensington. Była patronką lub przewodniczącą licznych instytucji i organizacji, np.

Narodowego i Szkockiego Towarzystwa Ochrony Dzieci przed Przemocą w Rodzinie czy Baletu Królewskiego. Wspierała organizacje charytatywne. Patrz:

[https://pl.wikipedia.org/wiki/Ma%C5%82gorzata_Windsor_\(ksi%C4%99%C5%BCniczka\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Ma%C5%82gorzata_Windsor_(ksi%C4%99%C5%BCniczka))

Nasi rodzice – nowa o ówczesnej parze królewskiej: królu Jerzym VI oraz królowej Elżbiecie Bowes-Lyon, znanej później jako królowa matka (po wstąpieniu na tron Elżbiety II). Patrz:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Jerzy_VI oraz

https://pl.wikipedia.org/wiki/El%C5%BCbieta_Bowes-Lyon

Starym Kraju – chodzi o Wyspy Brytyjskie.

Pytania do źródła

Pytania dla uczniów szkoły podstawowej i uczniów szkoły średniej (poziom podstawowy):

1. Dlaczego przemówienie księżniczki Elżbiety zostało nadane akurat w październiku 1940 roku?
2. Jak wyglądała sytuacja Wielkiej Brytanii w trakcie II wojny światowej w tym momencie?
3. Co łączy kraje, wymienione przez księżniczkę Elżbietę, do których ewakuowano brytyjskie dzieci?
4. Jaki był cel przemówienia księżniczki Elżbiety?

Pytania dla uczniów szkoły średniej (poziom rozszerzony): pytania dla poziomu podstawowego, a ponadto:

1. Jakie znaczenie w latach 40. XX wieku miało radio jako medium?
2. W jaki sposób dzieci i młodzież wspierały swoje kraje podczas II wojny światowej?
3. Jakie wrażenie sprawiała księżniczka Elżbieta na podstawie tego przemówienia? Pomogło czy zaszkodziło jej wizerunkowi jako przyszłej królowej?

Wskazówki (o ile zachodzi taka potrzeba):

1940 rok to czas zmasowanych ataków III Rzeszy na Wyspy Brytyjskie. Z powodu akcji ewakuacyjnej *Pied Piper* wiele rodzin zostało rozłączonych, a dzieci ewakuowano do zamorskich terytoriów Wspólnoty Brytyjskiej oraz do krajów zaprzyjaźnionych. Przemówienie księżniczki Elżbiety spotkało się z bardzo ciepłym przyjęciem i przysłużyło się znacząco wizerunkowi przyszłej królowej. Wykorzystując radio jako środek masowego przekazu udało się dotrzeć do znaczącej liczby odbiorców.

Literatura pomocnicza:

Hardman S., *Królowa naszych czasów. Prawdziwe życie Elżbiety II*, Kraków 2023.

Król W., *Wielka Brytania 1940*, Warszawa 1990.

Ryniecka, A. Bajer, M., *Różne oblicza Elżbiety II – jaka jest naprawdę?* w: *Wielka Brytania i Wspólnota u progu XXI wieku : Przeszłość, teraźniejszość, perspektywy*, pod red. I. Penier, s. 96-111, Łódź 2014 .

Najważniejsze cezury:

Październik 1940 wypełniają działania II wojny światowej. To czas Bitwy o Wielką Brytanię, powstania getta żydowskiego w Warszawie czy ofensywy włoskiej przeciwko Grecji. To również czas ciągłej realizacji akcji ewakuacyjnej dzieci z Wysp Brytyjskich o kryptonimie *Pied Piper*.

Imię i nazwisko osoby opracowującej rekord: Adrian Kopp